

Славомир ГСвозденович
И.

© EDITURA HESTIA
Bd. Cetății 52, sc. A, ap. 40
1900 Timișoara, România
lucianalexii@banat.ro

Славомир Гвозденович
И.

Песме
Slavomir Gvozdenovici
Și.
Poezii

All rights reserved

Toate drepturile asupra acestei ediții aparțin

EDITURII HESTIA

Reproducerea parțială sau integrală
a textului, pe orice fel de suport tehnic,
fără acordul editorului,
se pedepsește conform legii.

ISBN 973-99664-9-11

Printed in Romania

Славомир Гвозденович

**И.
Песме**

EDITURA HESTIA

песници. за господаревом трпезом

ветар. мутан. будале.
божије наказе. узводно. црне.
подижу. тврђаве. (смрт. епитети).
висина. господар.
шекспир. тек. одисеј. али.
и. цар је. душан. ловио. дивљач.
занат. од. злата пехар.
планина. тесна. (у). будали.

А.

тачка. и.

не. миче се.
никог не мучи. латицом цвета.
зелена слика. у. мутном оку.
осећам је. (носим).
пресамићен. у. торби.
ту. демократску маглу.

прогнаник. у. којој.

громко. одзвања. банкарев глас.
свемоћни ветар.
сабору. опомена. и.

Б.

санчо. санчо.

опет. (ми). сунчев зрак.
опасује. чело.
и. покреће. игру. од меда.
открива ме. песма. отежала.
фреска.
санчо. санчо.
(и. твога сна).
изводи. у. одаје:
извори. ражи. безнађе.
проветрава. изнова. знаке.
у. којима. препознајем. детињство.
(милостиви). будилник.
душа. свег биља.
из. чијих темеља. звездочатец. полеће.
добројутро. епифанија. време.
брег. звоно. вечерње.

В.

верујем. волим. недостојан.
велики. посао.
нама.

у темишвару. тумачење. песме.

стефан. је. немања. веле.
у. овом врту. садио. ружу.
мисао.
вино. песниково.
мачем је. сасецао. корову гране.
свањава. ево.
текелија. у. песми. поиграва. коња.
(чанад прескаче. уинат.

уздуж. и. попрeko).
вармеђа. писар. највеће. љубави.
наше.

два века.
елегије. у. српском. магистру.
од. тог терета. повијају се. библијски.
цветови. у. устима. баснописца.
а. треба.

Г.

душманину.
мрзитељу.
вратити: вола. и. магарца.
и. тако. 5-6. пута. дневно.

тај врт.
у. српски. пресадити. стих.
са судијом. тумачити. поезију.

страх. сам. себи.

плашим се. врти се.
васиона. врти.
ко. необјављена. песма.
из ње. ће. лептир. чудо.
позајмљујем. своје.
руке. мапе.

храм. заточен.
стражари.
сам. сам. себи.
слапе. е. е. е. е. е. е.

Д.

déjà vu.

аутобус. закон верлен.
змијица. пресвлачи. кошуљу.
чаробно.
сви. наши снови. предах.
запис. (из). природе.
коња. јаше. краљевићу. марко.
огледалце. о. људска немоћи. огледалце.
рај. мисао. несавршено.
слепац. огрезао. лирски гамбит.
атлантида. пилат. нава трговина.
ластаница. школа.
слободна вожња. завичај.
опсена. ти. књига. ерор. ерор.
бити. и(ли). не. бити.

Ђ.

fuga. сапутници.

дрхтим. један. од. великих.
феномен. век. дис.
повратак кладенца. одјек.
пословице. преко. мере. плаћено.
доба. младо. звук.
вал. рупа на саксији.
голуб. дубине. страх.

дрхтим. један. споменик.
два. камена. муња.
универзитет.
поетика. сложена. мисао.
(и). због. њих. судња. реч.

лак. ходим. ходе.
бездоман. себи. цик.

Е.

камено доба.

камена кућа. камени праг.
и. зрно камено.
у. каменом петлу. камена зора.
каменим оком.
камена лобања. у. каменом облаку.
камена држава. каменује.
камене душе.
у. звечарки камен. камени прах.
камена башта. камено доба.
камени баштован. камени страх.

Ж

мало слово. 13.

јест. он. у. сенци. побуњеник.
руса глава. носи.
маше. анђелом. усуд.
крив је.
ни. космата. прса.
ни. други свет.
бог. (сам ће знати). крст.
и. кантар. зала. судбина.
реч. љута. пристаниште. цијук.
икона. двери. занат.

кад. стопало га њено. затишти.
искра. небеса. одрон.
(кад га опаше). он.
ко је.

3.

зашто. пас мрда.

голубица. изрезбарила. ваздух.
над. планином.
најављујући. тужна. моје. путовање.
и. пуста. лавиринте.

кроз. празне. прозоре. утробе.
гледа ме. мој. верни. пас.
и. маше. репом.
збогом. драгоцен. писма.
збогом. уклет. филозофијо. гнезда.
ја се дивим. ваздуху.
на. врху. планине.
шиба ме. псеће.
на. двоје. расеца. тело.
опомиње. голубице. моја.
непослушно срце.
млади. пријатељи. гледају ме.
из. вечерње. сузвездице.

И.

из. кафане. из школице.
светле. својим. костурима.
софри. времену. недовољном.
и. пас. мој. маше. ли. маше. репом.

пределе. памти. папрат.
и. судије.
навикао. на страх. голубице.
пред тобом. штене.

аутопортрет: ја.

ја. сам. срце.
препуно. крика. (моје). крви.
благо. мени. и.
благо. мојој. крви.
и. (мојој).
земљи. која.
не.
разуме.

кад. будем. једном.
сам. и. непомичан.
лабуд. погођен. у песму.
хоћеш. ли знати.
хоћеш ли. смети.
трептај: мисао. грану.

како. када. куда. мене.

Ј.

благо. мојој. крви.
мојој.
земљи.
која. звезду. рану.

едипови. помоћни глаголи.

ако. изнад. као.
снег. ах. чудо.
муња. хладан. бео.
нехај. звезда. чини.
где. и. коме.
у. исток. снен.
не. махнит. јаје.
крст. ево. трен.

К.

викање.

а. е.
и.
о. у.
р. р. р. р. р. р. р. р. р. р.
.

Л.

без. наслова.

улица. и. трамвај.
град. власт. црква.
благо.
миленијум.
тек. нисам. спреман. да.
уђем.
изнад. главе. крилате.
јага.

звиждук. прелећу.

не. нисам. спреман.
предајем: се.
праху.
цвећу.

Љ.

студеницаА.

21.10.1990.

слепа. трава. анђео.
хлеб. рана. доброта.
благослов.
гавранова мајка.
друм. јабука. срби.
јава. и. звук.
стрепња.
вир. дубок. (и). хладан.
гонетам.
толико.

М.

силази. црква. у. мене.

полица. (с). књигама.
ја. наг. и. брз. ко. седам.
лепо.ми. каже: ћути.
не дам.

од. свеже боје. дечак.
од. сунца. лепши. маг.
душа. трепери. свемир.
зелено. гледам.

звезде. и. слутње.
силази. црква.
ОД ЊЕГА. траг.

Н.

једино.

мргодан. уман. бунца.
рука. окован. звезда. строфа.
на столу. цвет. невешт.
около.
чинија. сија.

у страху. страшно.
оружје. једино.

Њ.

то место. посматрам.

до. те висине.
тих. и. благ. и. лак.
чекам. да: сине.
и. стрепњом. да. ми. знак.

дрхтим. море. и. трг.
пенелопа. брижно. раме.

одисеј. ноћас. мрк.
знам. разумем. зна - ме.

О.

ПАВЛОВО. ОКО.

тешко ми је: додир.
из дворане. нас. велике. гледа.
из псалмоспева.
(као: из. тамнице).
гроф. јован. нако.
семиклушки. главом. (и). брадом.
смрт је. из свих речи. побегла.
у. свечаном ваздуху:
у. кули. српској.
бела. ластавица. зазидана.
наместо. двора. и. векова.
из кљуна јој. липа.
ниче: павлово. око.

П.

ОГЛЕДАЛО. ТЕРЕТ.

само. на. трен.
само.
ово. огледало. кратко. и. дуго.
исеците. га. у. коцкице.
не. сме. да се види.
колико. знамо.
вртоглаве дубине.

покрет. о. зли смо.
капути. ово.
зидови. топли.
мутни. терет. слово.

Р.

црње. од црњег.

тачка. до тачке. круг.
од. знакова. расте.
змија. у кругу. сања.
иза. црне. тачке.
слободу.
црна. лобања.

С.

хоћу. ли.

тим. праменом. светлости.
сагледати. како бол. (од матере.
звезди).
млади. богови. моли.
како. (ми). грех. са хлеба. и. крила.
чисти. у. псалме. гнезди.

Т.

требиње. истом.

истом. требиње. лепоте. лека.
у. зло. (се). време. гора тресе.
господе. трепет. на крају. века.
додир. простори. куд нас. однесе.

Њ.

бицикл. м. црњанског.

и. (100). година. после. темишвар.

дете.
на. тој. стрепњи.
убија. несаница.

У.

жедан.

кап. у. свакој. биљци.
ватра. језик. пламичак.
бео. ветар. тера. и.
дуга. варљива. зуби.
пахуљо. душо.

Ф.

позориште.

дан. ноћ. у. све.
тело. трептај. мост.
адам. анђео. јов.
уд. ребро. и. лист.
зри. звезда. птица. кров.

година. јасле. крв.
замах. све.

Х.

пишем. и. дозивам.

твојом. крви.
речи. плове.
тело. теглим. бреме.
онај. који. има.
ја бих. (само).
да. те. зовем.

ја бих. (само).
да те зовем.

Ц.

не.

не могу. не смем. не удем.
нећу.
није. и. нисам. не знам.
никако.
ниоткуд. никуд. ничим. ником.
никога. никад.

Ч.

и. ако.

ако. моје. проклете. руке.
невину. главу. обуку. (у). камен.
је ли. то. песма.

Ц.

баш. челикова.

једину. руку. своју.
препуну.
светлости.
и. тужне. љубави.
даривам. прво.
би. реч. и.

речи.

веће. од. говора.
орловог. крила.
којима. бистрим. камене. обруче.
и. сан дететов.
оно. мало. цвета.
који ме. златном јабуком. опседа.
и. девет. (горких). пауница.
ко. девет. очних. понора.

једину. руку. своју.
јао.

Ш.

Рекли су:

Свесни неумитне субјективности сваког суда о поезији, усуђујемо се ипак да устврдимо да од свих песника који су се духовно формирали у Темишвару (без обзира на њихову каснију судбину), после Милоша Црњанског нико није на српском остварио песму племенитијег звука нити дубљих корена него што је то учинио Славомир Гвозденовић.

(Војислава Стојановић, Темишвар 1981)

Оно што ће читаоца понајпре привући Гвозденовићевој поезији је свакако песникова способност да, кроз једну особену употребу вербалног материјала, оствари заиста необичне асоцијативне продоре у дубине сопственог сећања и да отуда у своје стихове уведе слике које уистину снажно делују.

(Радивоје Микић, Београд 1991)

Матија Бећковић био је сасвим у праву када је рекао: Ко зна за Србе у Румунији, зна и за песника Славомира Гвозденовића. Чиме је господин Гвозденовић у обе своје домовине васпоставио овакву идентификацију и постао, без претеривања, симбол певања и песништва Срба у Румунији. Свакако својим континуираним присуством у књижевности којем ћемо ускоро обележити четврт века, а потом својим тематским избором и доследношћу којим у средиште свога песништва ставља националну космогонију и изразито осећање националне историје.

(Љиљана Шоп, Београд 1998)

Белешка о писцу:

Рођен 1953. године у Белобрешки (Румунија). Дипломирао српски језик и југословенске књижевности на Универзитету у Букурешту. Члан Савеза писаца Румуније и почасни члан Удружења књижевника Србије. Члан је Удружења књижевника Српске. Суоснивач је Вукове задужбине. 1995. изабран је за члана сарадника Матице српске.

Преводи српску и румунску поезију, превођен је на неколико језика. Добитник је више значајних књижевних награда у Румунији и Југославији: “Борски грумен” на Међународном сусрету балканских књижевника у Бору 1988; Специјална повеља жирија награде “Бранко Миљковић” за књигу “Подвлачење црте”, 1989; “Шушњар” Удружења књижевника Српске 1995. за књигу “У кући са огњем и ледом”; Награда Темишварске подружнице Савеза писаца Румуније 1995. за књигу “Реч и светлост”; Награда СПЦ из Црвенке на 4. југословенском фестивалу поезије за децу 1997.

Објављене књиге:

- Крила и помало ватре (Букурешт 1975);
- Песме пред зору (Темишвар 1977);
- Одбрана крила (Букурешт 1978);

- Лирика (Букурешт 1981);
- Ведро отварање камена (Букурешт 1983);
- Ведро отварање камена (Букурешт 1985; на румунски језик превео Лучијан Алексиу);
- Јуначење речима (Букурешт 1986);
- Неочекивани крај (колективна збирка прозе за децу; Букурешт 1986);
- Уџбеник о видаревој кући (Букурешт 1988);
- Подвлачење црте (избор из поезије; Просвета, Београд 1988);
- Бели сунчани круг (Темишвар 1989; на румунски језик превео Лучијан Алексиу);
- Камен за плакање (Букурешт 1990);
- Српска молитва у Темишвару (Светови, Нови Сад 1991);
- Реч и светлост (Темишвар 1994);
- У кући са огњем и ледом (Просвета, Београд 1995)
- Рађање претка (Прометеј, Нови Сад; Петар Кочић, Бања Лука; Хестија, Темишвар 1997);
- У плавом кругу звезда: српска поезија у Румунији 1945-1990 (Дневник, Нови Сад 1990; приредио антологију);
- Наша поезија у дијаспори (антологија; аутор избора из српске поезије у Румунији; Сарајевски дани поезије 1991);
- Из дечје собе – избор из српске књижевности за децу у Румунији (Кадињача, Ужице 1993; приређивач заједно са Драгољубом Зорићем);

- У плавом кругу звезда (друго, допуњено издање; ОР, Београд 1998);
- Глинени голуб: живи српски песници у Румунији (антологија на румунском језику; Букурешт 1998; приређивач заједно са Лучијаном Алексиуом).

Предео на српски језик књиге:

- “Четири јахача апокалипсе” Лучијана Алексиуа (Санба, Београд 1998);
- “Геометрија снега” Јона Скоробетеа (Бања Лука 1998; заједно са Љубинком Станков Перинач)

Предео на румунски језик, заједно са Лучијаном Алексиуом, књиге:

- “Кад зидови крену” Живке Комленац (Хестија 1995);
- “Расута земља” Горана Ђорђевића (Хестија 1998);
- “Српски север” – антологија српске поезије (аутор Драшко Ређеп; Хестија 1999);

Заступљен у више антологија поезије у Румунији и Србији и Југославији, између осталог у антологији “Модерно српско пјесништво – велика књига модерне српске поезије од Костића и Илића до данас” (Сарајево 1991; аутор антологије: Стеван Тонтић), “Косовски Орфеј 1389-1989” (Београд 1989; аутор: Никола Корбутовски); “Пређутане

песме – савремени песници у исељеништву” (Горњи Милановац 1993; аутор: Слободан Вуксановић); “Бицикл Милоша Црњанског – савремено српско песништво у Румунији” (Смедеревска Паланка 1994; аутор: Слободан Вуксановић); “Песме са границе” (Београд 1995; аутор: Слободан Вуксановић); “Седми дан – недеља у српском песништву” (Вршац 1995; аутор: Раша Перић); “О, Милоше ко ти не завиди” (Приштина 1997; аутор: Ратко Поповић); “Булка – 10 најбољих” (4. југословенски фестивал поезије за децу, Црвенка 1997; приредили: Проф. др Воја Марјановић, Драган Радуловић, Бошко Ломовић); “Најдража река - панорама песника за децу 1939-1999” (Београд 1999; аутор: Милутин Ђуричковић); “Косово – света српска земља” (двојезична српско-румунска антологија; Темишвар 1999; приређивач и преводилац: Иво Мунћан); “КЛЕТВА – Србија, пролеће 1999” (УКС, Београд 1999; аутор: Мома Димић).

Укључен у лексикон “Ко је ко – писци из Југославије” (Београд 1994; аутор: Милисав Савић) и српско-енглески биографски лексикон “Срби у свету – ко је ко, 1996/99” (Београд / Лос Анђелес 1999); аутор: Милена Милановић).

Садржај:

А.
песници. за господаревом трпезом.

Б.
тачка. и.

В.
санчо. санчо.

Г.
у темишвару. тумачење. песме.

Д.
страх. сам. себи.

Ђ.
déjà vu.

Е.
fuga. сапутници.

Ж.
камено доба.

З.
мало слово. 13.

И.
зашто. пас мрда. репом.

Ј.
аутопортрет: ја.

К.
едипови. помоћни глаголи.

Л.
викање.

Љ.
без. наслова.

М.
студеница.

Н.
силази. црква. у. мене.

Њ.
једино.

О.
то место. посматрам.

П.
павлово. око.

Р.
огледало. терет.

С.

црње. од црњег.

Т.

хоћу. ли.

Ђ.

требиње. истом.

У.

бицикл. м. црњанског.

Ф.

жедан.

Х.

позориште.

Ц.

пишем. и. дозивам.

Ч.

не.

Џ.

и. ако.

Ш.

баш.